

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา
Guidelines for Preventing Recidivism of Drug Offenders in Yala Central Prison
Proposed Guidelines for Reducing Recidivism Among Drug Offenders in Yala Central Prison

ซุลกิฟลี มะยาแล¹ ปณณธร หอมบุญมา^{1*}

Sulgiflee Mayalae¹, Pannathorn Hombunma^{1*}

(Received: November 7, 2024; Revised: December 6, 2024; Accepted: December 16, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำแนกตามข้อมูลทั่วไป และ 3) ศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในเรือนจำกลางยะลา ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกายภาพ 2) ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีรายได้ก่อนต้องโทษ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา คือ ด้านกายภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ผู้ต้องขังคดียาเสพติด เรือนจำกลางยะลา

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail: pannathorn1970@gmail.com

Abstract

This research aimed to: 1) examine the factors influencing recidivism among drug offenders; 2) compare these factors across groups classified by demographic characteristics; and 3) explore effective guidelines for preventing recidivism of drug offenders. A quantitative research approach was employed, utilizing a sample of 261 repeat drug offenders incarcerated in Yala Central Prison. Data were collected using a questionnaire designed to assess prevention guidelines for recidivism with an overall reliability coefficient of 0.96. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA to identify significant trends and differences in the data.

The research findings revealed are as follows: 1) The factors influencing the recidivism of drug offenders were found to be moderate overall. Among these, the environment exhibited the highest average influence, followed by economic factors, while physical aspects showed the lowest average influence. 2) Significant differences were observed in the factors affecting recidivism among drug offenders with varying pre-incarceration income levels. These differences were evident across family, economic, environmental, and physical aspects at a 0.05 significance level. 3) The guidelines for preventing recidivism among drug offenders were rated as highly effective overall. Economic factors were identified as the most impactful, followed by physical aspects, with environmental factors receiving the lowest average rating.

Keywords: Recidivism prevention, Drug offenders, Yala Central Prison

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยมาทุกยุคทุกสมัย ทั้งจากการแพร่ระบาดอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการครอบครอง เพื่อจำหน่ายและการใช้ยาเสพติดเพื่อเสพ เกิดปัญหาและผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของกระบวนการยุติธรรม โดยส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยผู้กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเป็นจำนวนมากของประชากรในเรือนจำ ทัณฑสถาน และศูนย์ฝึกทั่วประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาผู้กระทำผิดหรือนักโทษล้นเรือนจำ และพบปัญหาการก่ออาชญากรรมตามมาอย่างชัดเจนจากผลของยาเสพติด ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวอาชญากรรมจากสื่อต่าง ๆ อาชญากรรมถือเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม (เกรียงศักดิ์ พิมสุข, 2565) ทำให้รัฐบาลและทุกหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพยายามอย่างมากในการที่จะป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกระทำทุกวิถีทางในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่ปัญหาดังกล่าวยังคงอยู่และกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - 2564 มีจำนวนคดียาเสพติดเฉลี่ย 300,386 คดีต่อปี และมีจำนวนผู้ที่ถูกจับกุมคดียาเสพติด จำนวนเฉลี่ย 323,032 คนต่อปี จะเห็นได้ว่าคดียาเสพติด มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 - 2562 โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดอย่างหนัก คือ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องหา ผู้ต้องขัง และผู้ที่พ้นโทษคดียาเสพติด จากสถิติในปีงบประมาณ 2564 ที่มีจำนวนผู้ต้องขังที่กลับมาทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี เพิ่มขึ้นในปีงบประมาณ 2565 จาก 11.95 เป็น 17.10 และจากแนวโน้มในปีที่ผ่านมาที่มีความเป็นไปได้ว่า จะมีผู้ต้องขังที่กลับมาทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี และ 3 ปี เพิ่มขึ้นเช่นกัน และจากสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังดังกล่าว พบว่า คดีที่มีการกระทำผิดซ้ำมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 65.33 (กรมราชทัณฑ์, 2567)

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดให้โทษแม้ว่าหน่วยงานของรัฐจะพยายามหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้ลดจำนวนลงก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่าปริมาณการก่ออาชญากรรมกลับเพิ่มจำนวนสูงขึ้น และน่าสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการที่บุคคลที่กระทำความผิดได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการจำคุกมาระยะหนึ่ง ซึ่งผ่านการอบรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูทางด้านจิตใจ ตลอดจนได้รับการฝึกวิชาชีพตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยาสมัยใหม่มาแล้ว ก็น่าจะดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขในสังคมได้ แต่ข้อเท็จจริงแล้วยังมีผู้ต้องขังอีกจำนวนไม่น้อยต้องหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ซึ่งผลสำเร็จของงานราชทัณฑ์ คือ การทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องทราบถึงสาเหตุการกระทำผิดของผู้ต้องขังอย่างแน่ชัดเสียก่อน (ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร, 2564) โดยสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ หรือปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่สำคัญมักเกิดจากสาเหตุด้านครอบครัว หมายถึง การพักอาศัยอยู่กับบุคคลในครอบครัว ลักษณะของครอบครัวจำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของครอบครัว สาเหตุด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบอาชีพของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ภาระค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินของครอบครัว รายได้เพียงพอหรือไม่ และภาระในการดูแลสมาชิกของครอบครัว สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็นเขตชุมชนแออัด เขตอุตสาหกรรม เขตแหล่งค้าขาย หรือเป็นแหล่งสถานบันเทิงที่เอื้อต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สมาชิกในครอบครัวทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การคบเพื่อนในเรือนจำเพื่อสร้างเครือข่ายสัมพันธ์ และการปรับตัวในขณะที่อยู่ในเรือนจำ

ทฤษฎีสนับสนุนการเกิดพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ทฤษฎีพันธะทางสังคม ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำมักเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น การได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือครอบครัวที่ไม่สนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมาย (Hirschi, 1990) ทฤษฎี

การคบหาสมาคมที่แตกต่าง ที่กล่าวว่า การคบค้าสมาคมในกลุ่มผู้ต้องขังในคดียาเสพติดขณะอยู่ในเรือนจำด้วยกัน มีการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เช่น การที่จะประกอบอาชีพอาชญากรรมคดียาเสพติดนั้น จะต้องหลีกเลี่ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร เพื่อไม่ให้ถูกจับกุม และกลับได้เครือข่ายของกลุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติดด้วยกัน เพื่อที่จะนำทักษะการเรียนรู้ของซึ่งกันและกันไปใช้ในการประกอบอาชีพอาชญากรรมคดียาเสพติดซ้ำอีก (Sutherland, 2015) ทฤษฎีการตีตรา ที่กล่าวว่า ผู้กระทำผิดได้ถูกประทับตราจากสังคมจากการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในครั้งแรก ดังนั้นการที่สังคมไม่ยอมรับก็เป็นเหตุผลที่ให้ผู้กระทำผิดเหล่านั้นหันกลับไปกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านั้นได้รับการฝึกอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรือนจำที่กรมราชทัณฑ์กำหนดมาแล้วก็ตาม (Tannenbaum, 1938) และทฤษฎีการป้องกัน ที่กล่าวว่า มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมที่ดีต้องลดโอกาสการกระทำความผิดซ้ำให้เหลือน้อยที่สุดและเพิ่มโอกาสในการจับกุมคนร้ายให้มากที่สุด (Jeffery, 1971)

เรือนจำกลางยะลา เป็นสถานที่คุมขังผู้ต้องขังเพศชายและหญิง ในเขตภาคใต้ มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี ปัจจุบันมีผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลา จำนวน 1,839 คน ชาย จำนวน 1,692 คน หญิง จำนวน 147 คน สถิติจำนวนผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไป ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเรือนจำกลางยะลา พบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังสถิติในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 109 คน สถิติในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 147 คน สถิติในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 186 คน สถิติในปี พ.ศ. 2565 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 164 คน สถิติในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำถูกคุมขังอยู่จำนวน 123 คน จากสถิติอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำกลางยะลาทำให้ทราบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลาเพิ่มมากขึ้นทุกปี และรวมผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดปัจจุบันจำนวน 323 คน และมีแนวโน้มสูงขึ้น (เรือนจำกลางยะลา, 2566) ดังนั้นการศึกษาข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจากเรือนจำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ด้วยอาณาเขตลักษณะของพื้นที่เป็นภูเขา ที่ราบสูง มีอาณาเขตที่ติดต่อกันระหว่างจังหวัดในหลายพื้นที่ ติดต่อกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน และพบคดีการจับกุมสูงสุดในพื้นที่ ป.ป.ส.ภาค 9 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อหาเสพติดและครอบครองเพื่อจำหน่ายยาบ้า น่าจะทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหวาดกลัวหรือความวิตกกังวลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่เป็นคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุดในประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 หลังจากได้รับการปล่อยตัวภายใน 3 ปีสูงถึงร้อยละ 38.04 (เรือนจำกลางยะลา, 2566) อีกทั้งศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ อาจก่อให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวลต่อชีวิตในอนาคตอีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็นความรู้สึกพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเรือนจำยะลา อันเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตภาคใต้มีความหลากหลายในการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีความหลากหลายของความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ประกอบกับสภาพแวดล้อมบางส่วนยังคงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและกลุ่มเปราะบางซึ่งมีโอกาสในการกระทำผิดซ้ำด้วย

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา เพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคนมากขึ้น อีกทั้งเพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดมีความพร้อมและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ และลดอัตราการเกิดอาชญากรรมภายในสังคมไทยได้ไม่มากนัก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด หมายถึง เหตุที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภานุวัฒน์ มีเพียร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) ด้านครอบครัว 2) ด้านการคบเพื่อน 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านชุมชนและสังคม 5) ด้านการประกอบอาชีพ และ 6) ด้านการต้องโทษในครั้งก่อน

เกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านการคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย หมายถึง อยู่ในเขตชุมชนเมือง ชุมชนแออัด ชุมชนที่มีผู้เกี่ยวข้องกับและใช้ยาเสพติด 2) การคบหาสมาคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง ความสัมพันธ์ของเพื่อนสนิทที่มีการคบหากันในลักษณะเป็นกลุ่มในระดับที่ผูกพันมากน้อยก่อนต้องโทษครั้งสุดท้าย และ 3) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับสมาชิกใน

ครอบครัว เช่น บิดามารดาสั่งสอนบุตร บิดามารดาให้คำปรึกษาเมื่อบุตรมีปัญหา ทำกิจกรรมร่วมกันระดับมาก น้อยก่อนถูกคุมขังภายในเรือนจำ

การสังเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชา/นักวิจัย จำนวน 7 คน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกรายการที่มีนักวิชาการ/นักวิจัยศึกษาไว้ตรงกันครั้งหนึ่งขึ้นไป คือ 4 คนขึ้นไป ดังนั้นในการเลือกปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกรายการที่มีนักวิชา/นักวิจัยศึกษาไว้ตรงกัน 5 คน และ 7 คน จึงสรุปปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านสภาพแวดล้อม และจากงานวิจัยของเดชา จินตกลสิการ (2560) ที่พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพ มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ ปัจจัยด้านกายภาพ เป็นอีกตัวแปรหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ซึ่งผู้วิจัยนำไปกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และให้ความหมายของแต่ละด้านไว้ดังนี้

ด้านครอบครัว หมายถึง เหตุที่เกิดจากสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยทำกิจกรรม และรับประทานอาหารร่วมกัน มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ รู้สึขาดความอบอุ่นจากครอบครัว บิดามารดาให้ความสำคัญกับพี่น้องคนอื่นมากกว่า ไม่ค่อยมีความรู้สึกผูกพันกับบุคคลในครอบครัว ไม่สามารถขอคำปรึกษากับคนในครอบครัวได้เมื่อมีปัญหา และสมาชิกในครอบครัวยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง เหตุที่เกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี รายได้ในแต่ละเดือนไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ประสบปัญหาภาระหนี้สิน มีอาชีพที่ไม่มั่นคง ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพียงลำพัง และไม่มีวุฒิการศึกษาที่จะไปประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง เหตุที่เกิดจากชุมชน ได้แก่ คนในชุมชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นชุมชนแออัด และมีเป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุขหรือยาเสพติด ผู้นำในชุมชนไม่สนใจการแก้ไขปัญหายาเสพติด คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน และเหตุที่เกิดจากการคบเพื่อน ได้แก่ เพื่อนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ชอบชวนไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ชอบปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปเที่ยวในสถานบันเทิง และถูกเพื่อนชักชวนให้กลักระทำในสิ่งผิดกฎหมาย

ด้านกายภาพ หมายถึง เหตุที่เกิดจากสภาพร่างกายไม่ค่อยสมบูรณ์แข็งแรงเหมือนคนปกติทั่วไป มีโรคประจำตัวที่ต้องใช้ยาเป็นประจำ มีร่างกายที่บอบบาง ผอมแห้ง ไม่สามารถทำงานหนักได้ มีอาการเจ็บป่วยทางร่างกายจึงต้องอาศัยยาเสพติดเพื่อรักษาหรือบรรเทาอาการปวดเมื่อยทางร่างกาย และคิดว่าการเสพยาเสพติดทำให้ร่างกายแข็งแรง มีพลังขึ้น ทำงานได้มากขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของผู้กระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลทั่วไปของผู้กระทำผิดซ้ำได้จากทฤษฎีประชากรศาสตร์ (Demography) โดยแนวคิดด้านประชากรนี้เป็นทฤษฎีที่ใช้หลักการของความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกล่าวได้ว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าคนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย (ศศิพร บุญชู, 2560) ซึ่งแนวคิดด้านประชากรศาสตร์ได้มีนักวิจัยนำไปศึกษาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาไว้ ดังนี้ ปิณณภัทร์ ต้นใจ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ก่อนการกระทำความผิด ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพก่อนต้องโทษ สถานภาพของบิดามารดา ครั้งที่กระทำความผิด และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพก่อนต้องโทษ 5) รายได้ก่อนต้องโทษ 6) สถานภาพสมรส และ 7) จำนวนครั้งในการต้องโทษ

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด

แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ ที่ได้จากการสอบถามผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ด้วยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านครอบครัว หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยเรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี ได้พบปะครอบครัวसानไยรักในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวในชุมชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว จัดโครงการหรือศูนย์ช่วยเหลือให้ความรู้กับครอบครัวที่มีสมาชิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จัดตั้งศูนย์ปรึกษาปัญหาครอบครัวในชุมชนต่าง ๆ และคนในครอบครัวดูแลสมาชิกและลูกหลานอย่างใกล้ชิดให้ห่างไกลยาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยเรือนจำกลางยะลาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้ต้องขัง จัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่ตลาดต้องการในปัจจุบันเพื่อนำความรู้นั้นไปประกอบอาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนเพื่อมีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีเพื่อนำความรู้นั้นไปต่อยอดในอนาคต ประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงาน ผู้ประกอบการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เข้าทำงาน

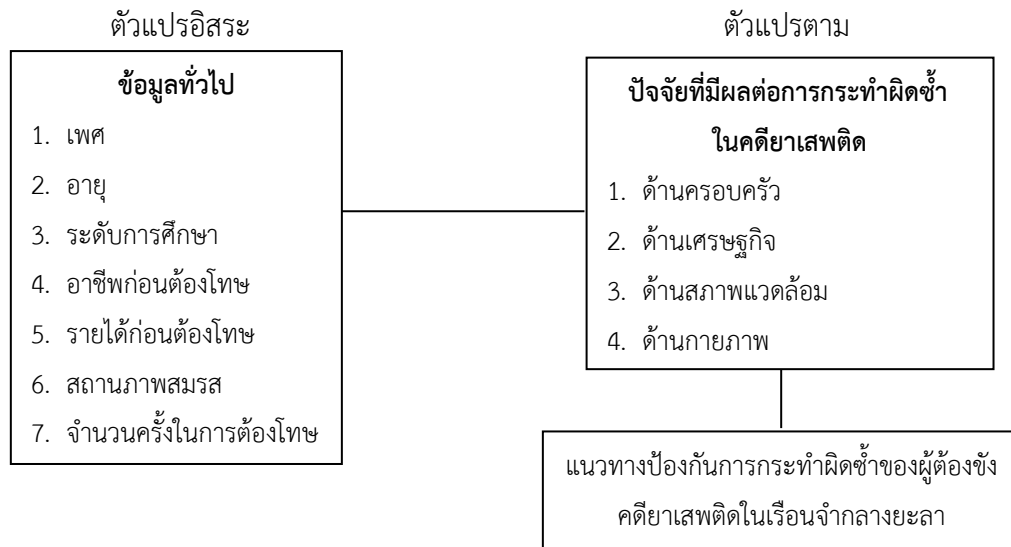
ได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป และธนาคารของรัฐเป็นแหล่งเงินกู้เพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ

ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เกี่ยวกับชุมชนโดยชุมชนมีมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติด ผู้นำชุมชนร่วมกับคนในชุมชนจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ผู้นำชุมชนต้องคอยสอดส่องดูแลอย่างจริงจัง มีการประชาสัมพันธ์ให้รู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดอย่างจริงจัง เจ้าหน้าที่ตำรวจกวาดล้างแหล่งมั่วสุมอบายมุขในชุมชน จัดสายตรวจอาสาคอยตรวจตราพื้นที่เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัว ป้องกันไม่ให้เกิดการขยายยาเสพติด และไม่มีการมั่วสุมเสพยาเสพติด และเกี่ยวกับการคบเพื่อนโดยชักชวนให้เพื่อนทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บอกเรื่องราวที่ต้องโทษให้เพื่อนฟัง เพื่อนจะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย และเป็นแกนนำพาเพื่อนออกจากวงการยาเสพติด

ด้านกายภาพ หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำโดยเรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ จัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอ จัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน คัดกรองผู้ที่มีโรคประจำตัวและจัดหายาประจำตัวอย่างเพียงพอ และจัดอบรมโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพก่อนต้องโทษ 5) รายได้ก่อนต้องโทษ 6) สถานภาพสมรส และ 7) จำนวนครั้งในการต้องโทษ จากการสังเคราะห์งานวิจัยของปณณภัทร์ ต้นใจ (2560) ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร (2564) และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) และกรอบแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด จากการสังเคราะห์งานวิจัยของภานุวัฒน์ มีเพียร (2564) และเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) จึงสรุปเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านกายภาพ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีข้อมูลทั่วไปต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ลักษณะการสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 754 คน (เรือนจำกลางยะลา, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 261 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ Yamane (1973) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 แล้วจึงใช้วิธีใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยและความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ สถานภาพสมรส และจำนวนครั้งในการต้องโทษ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านครอบครัว จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ และ 4) ด้านกายภาพ จำนวน 5 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านครอบครัว จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 9 ข้อ และ 4) ด้านกายภาพ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1967)

การหาคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่า IOC พบว่า อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางยะลาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำที่ถูกคุมขังภายในเรือนจำกลางยะลา โดยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อง่ายต่อการอธิบายการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้อง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 3 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2567 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 261 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ สถานภาพสมรส และจำนวนครั้งในการต้องโทษ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	215	82.38
หญิง	46	17.62
รวม	261	100.00
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	52	19.92
31 – 45 ปี	170	65.13
46 – 60 ปี	35	13.41
มากกว่า 60 ปี	4	1.53
รวม	261	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	36	13.79
ประถมศึกษา	92	35.25
มัธยมศึกษาตอนต้น	76	29.12
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	41	15.71
ปวส./อนุปริญญา	12	4.60
ปริญญาตรี	4	1.53
รวม	261	100.00
4. อาชีพก่อนต้องโทษ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	50	19.16
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	1.15
พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	62	23.75
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	76	29.12
เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์	41	15.71

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	4	1.53
อื่น ๆ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป แม่บ้าน ก่อสร้าง	25	9.58
รวม	261	100.00
5. รายได้ก่อนต้องโทษ		
ไม่มีรายได้	36	13.79
ต่ำกว่า 10,000 บาท	100	38.31
10,001 – 20,000 บาท	87	33.33
20,001 – 30,000 บาท	23	8.81
30,001 – 40,000 บาท	10	3.83
40,001 บาท ขึ้นไป	5	1.92
รวม	261	100.00
6. สถานภาพสมรส		
โสด	134	51.34
สมรส	66	25.29
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	39	14.94
หม้าย	22	8.43
รวม	261	100.00
7. จำนวนครั้งในการต้องโทษ		
2 ครั้ง	123	47.13
3 ครั้ง	75	28.74
4 ครั้ง	40	15.33
5 ครั้งขึ้นไป	23	8.81
รวม	261	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่กระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 82.38 มีอายุ 31 – 45 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 65.13 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 อาชีพก่อนต้องโทษ ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 29.12 มีรายได้ก่อนต้องโทษ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.31 มีสถานภาพโสด จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 51.34 และมีจำนวนครั้งในการต้องโทษ 2 ครั้ง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 47.13

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านครอบครัว	2.48	1.05	น้อย	3
2. ด้านเศรษฐกิจ	3.07	1.09	ปานกลาง	2
3. ด้านสภาพแวดล้อม	3.22	0.96	ปานกลาง	1
4. ด้านกายภาพ	2.34	1.06	น้อย	4
ภาพรวม	2.78	0.78	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.78) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.22$, S.D. = 0.96) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 1.09) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 1.06)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางสรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ	ค่าสถิติ	Sig.	แปลผล
1. เพศ	t = 7.39	0.00*	แตกต่างกัน
2. อายุ	F = 2.83	0.04*	แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษา	F = 2.94	0.01*	แตกต่างกัน
4. อาชีพก่อนต้องโทษ	F = 5.85	0.00*	แตกต่างกัน
5. รายได้ก่อนต้องโทษ	F = 4.45	0.00*	แตกต่างกัน
6. สถานภาพสมรส	F = 0.32	0.81	ไม่แตกต่างกัน
7. จำนวนครั้งในการต้องโทษ	F = 5.86	0.00*	แตกต่างกัน

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านครอบครัว	4.62	0.70	มากที่สุด	3
2. ด้านเศรษฐกิจ	4.72	0.61	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4 ตารางผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกัน การกระทำผิดซ้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ
3. ด้านสภาพแวดล้อม	4.46	0.76	มาก	4
4. ด้านกายภาพ	4.71	0.63	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.63	0.59	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4 พบว่า แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.70) รองลงมา ได้แก่ ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจและสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม อาจเนื่องจาก หลังจากที่ผู้ต้องขังพ้นโทษจากการติดคุกครั้งแรก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีการฟื้นฟูไม่เพียงพอ หรือขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ต้องโทษบางส่วนกลับไปสู่สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้อีก โดยสภาพแวดล้อมหมายถึงสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับชุมชนที่คนในชุมชนยังมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุขหรือยาเสพติด ผู้นำในชุมชนไม่สนใจการแก้ไขปัญหายาเสพติด คนส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยสนใจซึ่งกันและกัน และสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการคบเพื่อน กลุ่มเดิมที่ยังเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบกับ เรือนจำยะลาเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตภาคใต้มีความหลากหลายในการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีความหลากหลายของความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ประกอบกับสภาพแวดล้อมบางส่วนยังคงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและกลุ่มเปราะบางซึ่งมีโอกาสดำเนินการกระทำผิดซ้ำด้วย เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติดกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ พิมสุก (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ที่พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากความคิดเห็นของคนแต่ละคนต่อเรื่องเดียวกันอาจแตกต่างกันอย่างมาก ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และข้อมูลที่ได้รับในการประเมินเรื่องนั้น ๆ ดังนั้นผู้ต้องขังคดียาเสพติดแต่ละคนที่มีประสบการณ์ และบริบทของชีวิตที่แตกต่างกันย่อมมีมุมมองต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำแตกต่างกันไปด้วย เมื่อพิจารณาเพศชายกับเพศหญิงที่มีบทบาทและหน้าที่ในครอบครัว รวมถึงการเข้าสังคม ลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้ความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ ต่างกันออกไปด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามเพศ ที่พบว่า เพศชายมีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ มากกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกับอายุ คนอายุไม่เท่ากันย่อมมีประสบการณ์ในชีวิตต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของโรจน์ศักดิ์ การุณ (2563) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนคพัฒน์ สิ้นเย็น (2564) เรื่อง การกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่กระทำความผิด ต่างกัน มีการกระทำความผิดซ้ำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากผลการวิเคราะห์ ที่พบว่า ความคิดเห็นต่อแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ อาจเนื่องมาจาก แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการกระทำผิดซ้ำไม่เพียงส่งผลกระทบต่อตัวผู้ต้องขังเอง แต่ยังมีผลกระทบต่อครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจของประเทศด้วย การป้องกันการกระทำผิดซ้ำจึงเป็นกุญแจสำคัญในการลดจำนวนผู้กระทำผิดและส่งเสริมการฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเศรษฐกิจ แสดงว่าผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดอบรมหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และเป็นต้องการของตลาด นอกจากผู้ต้องขังยังต้องการมีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรีเพื่อนำความรู้นั้นไปต่อยอดในอนาคต อีกทั้งยังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาประสานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้รับอดีตผู้ต้องขังเข้าทำงาน ซึ่งผู้ซึ่งอยากเข้าทำงานได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป และยังต้องการแหล่งเงินกู้จากธนาคารของรัฐเพื่อนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบ

อาชีพเมื่อพ้นโทษ ซึ่งแนวทางป้องกันที่เน้นการฟื้นฟูทางด้านเศรษฐกิจจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถพึ่งพาตนเองได้หลังพ้นโทษ ถ้ามีรายได้และอาชีพนั้นคงจะช่วยลดโอกาสในการกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nadezhda (2021) เรื่อง การป้องกันการกระทำผิดซ้ำ : ประสิทธิภาพและนวัตกรรม ที่เสนอแนะว่า ควรมีการนำมาตรการป้องกันที่จำเป็นมาใช้อย่างเป็นระบบ โดยประกอบด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ การแก้ไขและควบคุมพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและครบวงจร

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านกายภาพ เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ และจำนวนครั้งในการต้องโทษ ต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา พบว่า แนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา ได้แก่ ด้านกายภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดกิจกรรมเยี่ยมญาติใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี ได้พบปะครอบครัวसानไยรักในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันสงกรานต์ ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรจัดโครงการให้ผู้ต้องขังได้พบปะครอบครัวอย่างใกล้ชิดในครอบครัวในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันแม่ วันสงกรานต์ โดยการจัดโครงการเช่นนี้จะช่วยให้ครอบครัวได้เข้าใจสภาพจิตใจ และสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขังมากขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและสนับสนุนผู้ต้องขังได้ดีขึ้นหลังจากพ้นโทษ ซึ่งการมีเครือข่ายครอบครัวที่เข้มแข็งสามารถช่วยลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำได้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้ผู้ประกอบการเปิดโอกาสให้อดีตผู้ต้องขังได้เข้าทำงานได้ตามปกติเหมือนกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้ประกอบการรับอดีตผู้ต้องขังที่มีความรู้ ความสามารถได้เข้าทำงานเหมือนกับบุคคลทั่วไป โดยเรือนจำกลางยะลาออกหนังสือรับรองความประพฤติเพื่อการันตี ความประพฤติ และความรู้ ความสามารถของอดีตผู้ต้องขัง และผู้ประกอบการเกิดความเชื่อมั่น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้ชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีมาตรการป้องกันปัญหาเสพติด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานกับชุมชนเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ต้องขังต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอ และท่านต้องการให้เรือนจำกลางยะลาจัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน ดังนั้นเรือนจำกลางยะลา ควรจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับผู้ต้องขังอย่างเพียงพอและจัดหาอาหารโดยเน้นโภชนาการที่ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา โดยการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

2. ควรมีการศึกษารูปแบบป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำกลางยะลา

รายการอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2567, 2 มีนาคม). สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง. <http://www.correct.go.th/>.
- เกรียงศักดิ์ พิมพ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- เดชา จินตกลการ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นคพัฒน์ สีนเย็น. (2564). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *Journal of Academic for Public and Private Management*, 3(1), 46 – 56. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/appm/article/view/253919>.
- ปณณภัสร์ ต้นใจ. (2560). การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังทัณฑสถานหญิงชลบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาณุวัฒน์ มีเพียร. (2564). ปัจจัยที่ทำให้มีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางอุดรธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(3), 17–32. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKS/A/article/view/252662>.
- เรือนจำกลางยะลา. (2566). ข้อมูลทั่วไปของเรือนจำกลางยะลา. เรือนจำ.
- เรือนจำกลางยะลา. (2567). จำนวนผู้ต้องขังเรือนจำกลางยะลา. เรือนจำ.
- โรจน์ศักดิ์ การุณ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ศศิพร บุญชู. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของโครงการบ้านจัดสรร ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภฤกษ์ ร่วมจิตร. (2564). ความผูกพันทางสังคมของผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่กระทำความผิดซ้ำในทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. http://www.amazon.com/General-Theory-Crime-Michael-Gottfredson/dp/0804717745reader_0804717745.
- Jeffery, C. R. (1971). *Crime prevention through environmental design*. Sage.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. in *Attitude Theory and Measurement*. Wiley & Son.
- Nadezhda, A.K. (2021). *Prevention of recidivism: experience and innovations*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110803016>.
- Sutherland, E. H. (2015). *Life and career as a sociologist and criminologist*. <https://doi.org/10.4324/9781315406862>.
- Tannenbaum, F. (1938). *Crime and the community*. <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015003659664&view=1up&seq=12>.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.